

הסדרי פנסיה וחסכון לפני פרישה במגזר החרדי

אסף מלחי

רקע

לאור הזדקנותה ההולכת וגוברת של כלל האוכלוסיה בישראל ובכלל זה האוכלוסיה החרדית, תהליכים אשר רק ילכו ויתעצמו בעשורים הקרובים (בן-משה, 2012), נוצר צורך ממשי לבחון באופן שטתי את היקפם של הסדרי הפנסיה וגילאי הפרישה מעבודה בישראל. בשנת 2012 עסק הסקר החברתי של הלמ"ס בהרחבה בנושא הסדרי פנסיה וחסכון לקראת פרישה. בחינה מעמיקה זו כללה את בחינת מידת המודעות, הידע וההתמצאות של בעלי הפנסיות לגבי תנאי החיסכון שלהם. הסקר הנוכחי בחן בנוסף לכך גם את תהליך ההכנה לפרישה של עובדים ממגזרים תעסוקתיים שונים, תהליכים הקשורים לקשרים משפחתיים וחברתיים לאחר הפרישה וכן למידת שביעות הרצון של פנסיונרים ממצבם הכלכלי לאחר פרישתם מעבודה. נתוני הלמ"ס מלמדים כי ל-82% מקרב המועסקים מעל גיל 20 בישראל ישנם הסדרי פנסיה. עם זאת, 61% מאוכלוסיה זו הצהירו כי הם מודאגים שהכנסותיהם לאחר הפרישה לא יאפשרו להם לחיות בכבוד. כאמור, היבטים אלו ונוספים נבחנו באופן רוחבי לגבי כלל האוכלוסיות בארץ.

מן הידוע הוא שהציבור החרדי הנו בעל מאפיינים חברתיים ותעסוקתיים ייחודיים לו. לאור הגידול הדמוגרפי המואץ של ציבור זה בשיעור של 4.5% בשנה והשתתפותו הנמוכה בשוק העבודה (42% שיעורי תעסוקה בקרב הגברים) וכן בשל תחילתם של תהליכי הזדקנות אוכלוסיה זו, אנו מבקשים להאיר במסמך המתוכנן את הסדרי הפנסיה והחיסכון לפני פרישה של נשים וגברים חרדים בעשור האחרון. זוהי בחינה חדשנית למדי והיא עשויה לשמש את קובעי החלטות בתכנון מדיניות רווחה ותעסוקה ארוכי טווח בעזרת שימוש בנתונים אמפיריים שיטתיים.

מטרות

- אפיון דפוסי פרישה מעבודה ייחודיים למגזר החרדי
- בחינת היקף בעלי הסדרי פנסיה שונים במגזר החרדי
- אפיון גילאי הפרישה במגזר זה
- בחינת הבדלים בין נשים וגברים חרדים באשר להסדרי פנסיה וחסכון לפני פרישה
- שינויים במצב הכלכלי לאחר פרישה ועמדות כלפי תנאי גיל הפרישה

מתודולוגיה השוואתית

לצורך בחינת מאפייני הסדרי הפנסיה וגילאי הפרישה במגזר החרדי בחרנו להשתמש במתודולוגיה השוואתית. כלומר, בחינת מאפיינים אלו תערך בהשוואה למאפיינים זהים לאלו של המגזר החילוני-מסורתי. כמו כן, ייבחנו הסדרים אלו בהתאם לקבוצות גיל שונות (20-39, 40-64, +65) וכן לפי מצב תעסוקתי בעת הריאיון. כמו כן ייבחנו הבדלים בין נשים לגברים במגזר זה.

בסיס נתונים

העיבודים אשר יבוצעו בסקירה הנוכחית ישענו כולם על הסקר החברתי המיוחד שנערך על-ידי הלמ"ס ב-2012 אודות נושא הפנסיה והחיסכון לקראת פרישה של הציבור בישראל. כמו כן, נבחנו אפשרות לערוך השוואה מוגבלת ביחס לנתונים דומים אשר הופקו בסקר החברתי של הלמ"ס 2002.

תוצרים מתוכננים :

באמצעות העיבודים המיוחדים אשר ייערכו על-ידי מנהל המחקר אנו מבקשים להפיק שני תוצרים עיקריים :

א. אוגזן נתונים מצומצם שיכלול לוחות השוואתיים בין המגזר החרדי למגזר החילוני-מסורתי בישראל בכל הנוגע לנושא זה

ב. סקירה כללית אודות מאפייני הפרישה מעבודה וחיסכון בהסדרי פנסיה של המגזר החרדי בהקשרים תעסוקתיים, כלכליים וחברתיים רחבים ומלאים.

לוחות זמנים משוערים

סיום משוער באוגוסט-ספטמבר 2014